

PRESENCIA

Núm.2077. ■ Del 16 al 22 de desembre del 2011. ■ Any XLVI.

www.presencia.cat

Quina misèria!

Les retallades en cooperació castiguen la població més vulnerable

Núria de Gispert. La presidenta del Parlament de Catalunya acabarà la seva carrera política amb aquesta legislatura.

Hortalisses. No poden faltar cap dia a taula, són un regal de l'hort per gaudir de bona salut.

Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Un gran parc natural, entre el Vallès Occidental i el Bages, «foradat» per centenars de coves.

Més que retallats

El 31 de maig del 2011 el govern de la Generalitat de Catalunya va reduir un 50% el pressupost de cooperació al desenvolupament, una decisió que afecta de ple les persones que pateixen amb més duresa una crisi que no han provocat

Consciència política i social

PAU LANAO / MIQUEL TORNS /
CARME VINYOLES

L'objectiu és garantir la provisió d'un àpat diari per als nens i nenes sahrauís de la plana del costat —entre molts altres— que viuen als campaments de Tindouf, en plena Hamada algeriana, desert pedregós i inhòspit on la descolonització espanyola de 1975 va acabar desterrant un poble lliure. Hi estan treballant l'Associació Catalana d'Amics del Poble Sahrauí (ACAPS) i l'Associació de Famílies Solidàries amb Nens Sahrauís de l'Hospitalet de Llobregat dins d'un projecte de llarg recorregut que amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) busca millorar les condicions del sistema educatiu

Les entitats que agrupen les ONG catalanes demanen al govern d'Artur Mas que «per responsabilitat política i consciència ètica i social» no desmantelli la política de cooperació al desenvolupament. Recorden que Catalunya sempre ha estat en la primera línia de totes les lluites per la justícia, l'equitat, la pau i els drets humans arreu del món i consideren que en aquests moments de crisi globalitzada és quan s'hauria de demostrar a la pràctica i amb més força que la solució implica continuar promovent un desenvolupament humà i sostenible.

preescolar i de primària entre la població refugiada.

Hi estan treballant o hi han treballat fins ara, perquè en el pla anual del 2011 la dotació pressupostària es limita estrictament a 0 euros, segons informació que ha facilitat a Presència la comissió d'acció de l'ACCD, nascuda arran de l'espectacular retallada en matèria de cooperació decidida pel govern de la Generalitat el passat 31 de maig: més del 50% del pressupost que gestiona l'agència, que ha passat de 49 milions d'euros (2010) a 22 milions (2011) sobre els quals plana, a més, l'amenaça d'una nova reducció del 20% que, si es concreta, representaria pràcticament l'epitafi de la cooperació pública catalana. (Les dades de-

finitives se sabran amb el pressupost per al 2012, que en el moment de tancar aquesta edició encara no s'havia aprovat).

Projectes en perill

Dins d'aquest context restrictiu els alumnes sahrauís no són, òbviament, els únics damnificats. Una ullada a la documentació disponible permet observar la naturalesa d'altres poblacions afectades o en risc de desaparèixer del mapa de la solidaritat internacional impulsada a Catalunya per la societat civil en els últims vint-i-cinc anys (vegeu peça a part). Per posar alguns exemples: perilla la continuació del projecte Sasiku de millora de la qualitat docent del sistema d'educació intercultural bilin-

S'ha fet un gran esforç en educació en els campaments sahrauís. / ACCD

La perversió d'alguns tòpics molt interessats

Morir de fam o dormir entre cartrons és fruit del mateix sistema injust

No és estrany escoltar en boca d'alguns representants polítics l'argumentari amb què es pretén justificar la monumental tisorada en matèria de cooperació. Repassem dos dels tòpics més habituals desmuntats per les dades i els plantejaments de diferents ONG i entitats amb una llarga trajectòria en el camp de la solidaritat i la justícia:

«En temps de crisi, primer els de casa»

Els governs que creuen en la justícia social l'apliquen aquí i arreu del món. És una fal·làcia pensar que si destinem menys recursos a cooperació internacional, aquests recursos s'utilitzaran per realitzar polítiques públiques a casa nostra. És a dir, perquè el govern doni suport a un projecte de Burkina Faso no deixa d'atendre un usuari del PIRMI de Nou Barris. Si ho fa, si

li talla l'ajuda, és perquè prioritza altres qüestions que no tenen res a veure amb la justícia social. Per què els governs no modifiquen la seva política fiscal i financera si de veritat volen «ajudar els de casa»?

Exemples sobre prioritats. Si bé al 2011 el pressupost del Ministeri de Defensa ha disminuït en termes globals un 5,19%, la reducció és menor que en Sanitat (8,2%), Educació (8,1%) o Serveis Socials (8,1%). D'altra banda, cada un dels 87 caces Eurofighter adquirits en el període 1997-2017 té un cost de 124 milions d'euros, que és l'equivalent a la construcció de tres hospitals o el salari de 10.160 mil·leuristes durant tot un any.

I pel que fa a Catalunya, la supressió de la llei de successions ha fet que aquest any es deixin d'ingressar 52 milions segons el govern d'Artur Mas, 157 milions segons l'oposició i 800 milions segons la Plataforma per la

«Hem estat en primera línia en la lluita per la justícia»

«La cooperació és patrimoni dels actors de la societat civil»

güe a l'Equador i també el suport a la Procuradoria de Drets Humans de Guatemala en la recuperació dels arxius policials relacionats amb els 36 anys de guerra civil que el país va patir entre 1960 i 1996; s'ha deixat de donar suport a un projecte d'aigua i sanejament per millorar les condicions de vida en els territoris alliberats del Sàhara Occidental; no s'ha mantingut el programa de distribució alimentària entre els desplaçats per la violència armada a la República Democràtica

del Congo; ha cessat la col·laboració amb els projectes d'Unicef al Marroc per a una educació bàsica amb equitat de gènere i per a la prevenció i resposta a la violència, explotació i abús de la infància...

Misèria moral

Malgrat que la retallada es presenta oficialment com a puntual, provocada per les circumstàncies de la crisi i sense conseqüències estructurals a llarg termini, el cert és que està acompanyada

per un expedient de regulació d'ocupació (ERO) que afecta 42 de les 89 persones contractades per l'ACCD com a personal laboral, una dràstica reducció de la plantilla que, segons la comissió d'acció de l'agència, «té com a objectiu el desmantellament de la política pública de cooperació al desenvolupament que es fa des de Catalunya, una política fonamentada en el consens de tots els partits i que no és patrimoni de cap govern sinó dels actors de la societat civil, de les

La cooperació catalana ha donat suport alimentari a la R.D. del Congo. / ACCD

Fiscalitat Justa, Ambiental i Solidària. Qualsevol d'aquestes xifres és significativament més gran que el pressupost en cooperació de l'agència: 49 milions d'euros l'any 2010 i 22 milions l'any 2011. Finalment, que algú mori de fam a la banya d'Àfrica, no tingui accés a l'educació al Marroc o dormi entre cartrons a la plaça Catalunya són diferents conseqüències d'un mateix sistema econòmic, social i polític que perpetua la desigualtat i la injustícia.

«Es destina massa diners a cooperació»

El pressupost global que la Generalitat destina a cooperació el 2011 és de 32 milions d'euros (22 procedents de l'ACCD). Aquesta quantitat només representa el 0,015% del PIB de Catalunya i queda molt lluny del 0,077% del PIB de Catalunya (com a part del 0,7% del PIB espanyol) que s'ha fixat la Unió Europea per al 2015 com a despesa en cooperació de tots els estats que la integren. Val a recordar també que mentre que la mitjana de les retallades presentades pel govern de Mas no supera el 10%, la cooperació al desenvolupament té una reducció de més del 50%.

moltes associacions i entitats que l'han impulsat i han contribuït a donar-li una identitat reconeguda tant a àmbit nacional com internacional». En aquest sentit, tant la comissió d'acció de l'ACCD com les diferents entitats agrupades en la Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament (Fcong), en la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme i en la Coordinadora d'ONG i Altres Moviments Solidaris de Lleida han condemnat

la misèria moral que comporta castigar les persones que amb més contundència sofreixen les conseqüències d'una crisi global que no han provocat, en comptes de centrar els esforços a dissenyar polítiques que impedeixin la reincidència dels culpables, especialment de les entitats financeres. Des de Lleida i Girona aporten, a més, una dada per a la reflexió sobre prioritats quan vénen mal dades: a Catalunya dediquem menys de 3 euros per persona a l'any a cooperació al

«3 euros van a cooperació i 374 a despesa militar»

«L'eradicació de la pobresa és una prioritat política»

desenvolupament i 374 euros a despesa militar.

Quina crisi?

Les entitats recorden també que la vulnerabilitat de les poblacions del sud és conseqüència directa de les polítiques neoliberals de les quals s'han beneficiat durant molts anys els països del nord i que, en conseqüència, la lluita contra la pobresa i pels drets humans s'ha d'entendre com una contribució obligatòria per un món més just i solidari.

La solidaritat existeix i fa servei

Aquestes imatges són fruit d'una relació que flueix en dos sentits

P.L. / M.T. / C.V.

En el seu llibre *Próximo prójimo* Mario Benedetti ret homenatge a un altre poeta compromès fins al seu exili de Cotlliure, Antonio Machado, quan ve a dir que en una situació extrema (en cas de vida o mort) sempre s'ha d'estar al costat de qui més ho necessita (del próisme). Benedetti és autor també d'un text que, cantat per Joan Manel Serrat, ha fet la volta al món: *El sur también existe*, en què enfront d'un nord que mana i ordena amb els seus amos de la terra, predicadors, despeses en defensa... hi contraposa un sud amb la seva gana, la seva memòria i la seva esperança... un sud capaç d'aprofitar sol i eclipses, d'apartar el que és inútil i usar allò que té valor.

El sud continua existint. En el sud i en aquest nord que avança ara cap a nivells més alts de desigualtat. I la solidaritat també existeix i fa servei, mai en una sola direcció com bé saben les moltes entitats catalanes que des de fa anys han treballat i treballen en projectes de cooperació al desenvolupament. Aquestes imatges en són una petita mostra.

Parada del mercat de Bluefields. Nicaragua ha estat un país prioritari per a l'ACCD, que ha donat suport al cooperativisme, a l'alfabetització, a l'enfortiment de l'autonomia i a la governança local. / ACCD

Breu història d'un compromís de vint-i cinc anys

Juliol 1986. Constituït a Salt el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Hivern 1996. Històrica acampada en demanda del 0,7% del PIB per a ajuda oficial al desenvolupament.

Desembre 2001. El Parlament aprova per unanimitat la llei de cooperació al desenvolupament.

Gener 2003. Primer pla director, per al període de 2003-2006.

Octubre 2003. Creació de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD).

Febrer 2004. Primera resposta d'emergència pel terratrèmol del Marroc.

Novembre 2004. Primer conveni de l'ACCD

amb la Coordinadora d'ONG de Lleida i amb la de les comarques gironines i l'Alt Maresme.

Desembre 2004. Primer conveni de col·laboració amb l'Agència de l'ONU per a l'Ajut als Refugiats de Palestina i Pròxim Orient. Enviamment d'un equip sanitari a Sumatra, devastat pel tsunami del sud-est asiàtic.

Salut i pau. A Moçambic, país colpejat per la guerra, la cooperació catalana ha concentrat bona part dels seus recursos en la lluita i prevenció del VIH/SIDA, en la salut sexual i reproductiva i en l'atenció primària; també en el foment de la cultura de la pau. / JORDI VILARDELL

Protecció a la infància. L'ACCD ha treballat amb Unicef en els següents projectes al Marroc: Suport al fons d'educació bàsica i equitat de gènere, i Prevenció i resposta a la violència, explotació i abús de nens i nenes. La retallada els ha afectat de ple. / ACCD

Maig 2005. Creació del Consell Català de Foment de la Pau.

Juny 2005. Primera convocatòria de subvencions per a ajuts pluriennals per a ONG. Primer conveni amb la Fcong (Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament).

Agost 2005. Es crea el Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència (CCAHE).

Desembre 2005. Primera aportació al Fons Mundial per la lluita contra la sida, la malària i la tuberculosi. Col·laboració amb la Campaña dels Objectius del Mil·lenni.

Febrer 2006. Inici de la cooperació directa amb el govern de Moçambic. S'envia ajuda humanitària pels aiguats als camps sahrauís.

Maig 2006. Fons de microcrèdits a Moçam-

bic, Marroc, Equador i Senegal.

Setembre 2006. Primer conveni marc de col·laboració amb la FAO.

Novembre 2006. Primer conveni de col·laboració amb l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans.

Juliol 2007. Aprovat el segon pla director de cooperació per al període 2007-2010. /

Dona, capacitat i democràcia. Es tracta d'un projecte d'Intermón/Oxfam amb finançament de l'ACCD que busca millorar les condicions de les dones a la regió nord-est del Brasil. / ACCD

Codesenvolupament. A la regió més empobrida del Senegal, l'Alta Casamance, s'ha impulsat el pla integral de desenvolupament rural promogut per associacions d'immigrants. / ACCD

Millora de les capacitats productives. Segons l'Índex de Desenvolupament Humà del PNUD, Bolívia és el país d'Amèrica amb el nivell més alt de desigualtat social i econòmica. En la imatge, instal·lació d'una placa solar. / ACCD

Breu història d'un compromís de vint-i-cinc anys

Agost 2007. L'ACCD activa els primers enviaments de material humanitari per a les víctimes del terratrèmol del Perú.

Novembre 2007. Organitzada la primera trobada de governs descentralitzats que treballen en cooperació al desenvolupament.

Desembre 2007. Inici de la implantació del Sistema de Gestió de Qualitat. Primer conve-

ni de col·laboració amb ACNUR (Alt Comissionat de l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats) i amb UNFPA (Fons de Població de les Nacions Unides).

Maig 2008. S'activa el CCAHE arran del cicló Nargis i s'envia a través de la Creu Roja 15 tones d'ajut humanitari a Birmània.

Octubre 2008. La consultoria Avalua i

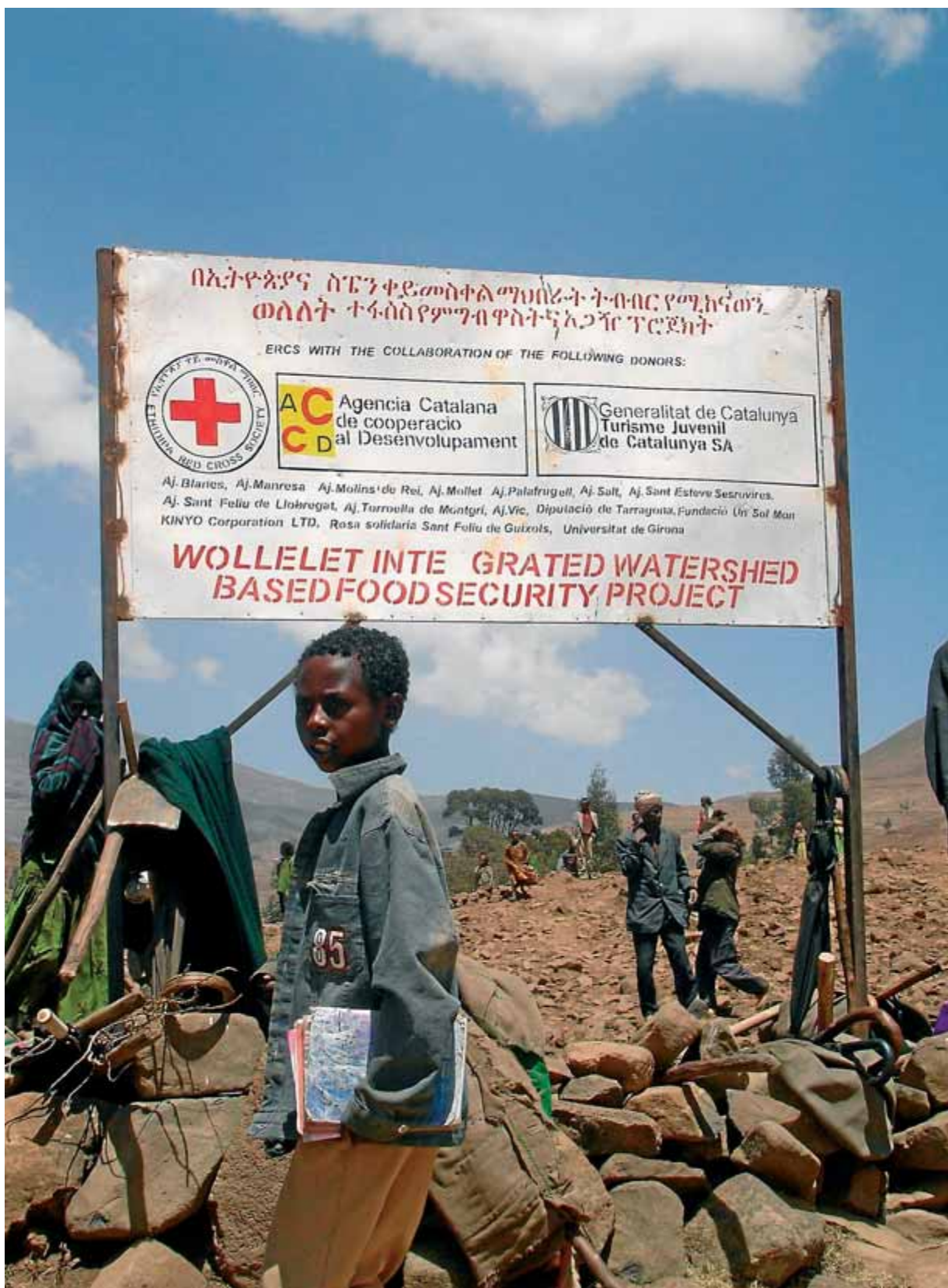
l'ACCD acorden divulgar la col·lecció Bones Pràctiques de la Cooperació Catalana.

Novembre 2008. Participació a la Conferència Internacional sobre Finançament al Desenvolupament a Doha (Qatar).

Maig 2009. Primera convocatòria de programes de cooperació i sensibilització per a sindicats i associacions agràries.

Seguretat alimentària. La relació estratègica entre la Creu Roja i l'ACCD ha permès plantar cara a la fam a la regió de Wollo (Etiòpia), una zona molt castigada per l'erosió del sòl. S'han construït terrasses i dics i s'han distribuït llavors i eines de treball. / ACCD

Juliol 2009. El Consell de Cooperació aprova l'estratègia de codesenvolupament.

Octubre 2009. L'informe «Cap a una vall del Cauca incloent i pacífica» rep el premi a l'excel·lència a àmbit mundial del PNUD.

Gener 2010. En 24 hores s'activa el conveni d'acció humanitària arran del terratrèmol a Haití.

Març 2010. Aprovat el primer programa anual d'avaluació d'actuacions de l'ACCD.

Maig 2010. Es firma el conveni marc de col·laboració amb Unicef.

Juliol 2010. El Parlament de Catalunya aprova el tercer pla director de cooperació 2011-2014.

Agost 2010. S'activen els convenis d'acció

humanitària per fer front a les inundacions al Pakistan.

Octubre 2010. El Consell de Cooperació adopta les directrius d'equitat de gènere entre les dones i els homes i les directrius d'avaluació de la cooperació catalana.

Desembre 2010. L'ACCD obté el certificat internacional de gestió de qualitat.